

Edebiyat ve Din İlişkisi

Dinler, tarihin bütün devirlerinde ve bütün toplumlarda daima mevcut olan evrensel ve köklü bir olgudur. Toplumların hayatında önemli bir yere sahip olan dinin edebiyata ve sanata etkileri de çok yoğundur. Türk edebiyatında dinî motifler önemli yer tutmaktadır.

Edebi bakımdan dinlerin tarifini yapmak çok zordur. Fakat şu var ki din, insanı ruhani duygu, ortak bilinç ve vicdan bakımından buluşturur. Bu buluşturmayı da büyük ölçüde kelimelerin büyülü gücünden faydalanarak yerine getirir. Hemen her dinin bir kutsal kitabı veya yazısı bulunmaktadır. Bu kutsal kitap veya yazılar, bir taraftan inananlarına dinin temel prensiplerini aşılarken, diğer taraftan da bireyi fizik ötesi bir olguyla buluşturur. Bu şekilde inanan birey, kutsal metni okurken sanatsal bir şura ve dil hazzına da erişmektedir. Erişilen bu şuur ve dil hazzı edebiyatın hedefinde bulunan estetik duyguyu da göstermektedir.

Dinlerin, fizik ötesi sorunlara getirdiği çözümler, yaşama atfettiği mana, varlık, bilgi ve ahlak anlayışıyla estetik hissiyatı besleyen en önemli membardır. **Din ve edebiyat arasındaki ilişki**, edebiyat tarihçilerinin ve eleştirmenlerinin üstünde önemle düşündüğü hususlardandır. Açıktır ki, **edebiyat**, bireye ait bir hissiyatı, fikri, düşleri, yorumları, davranışları, gözlemleri dilin olanaklarını da kullanarak en güzel biçimde ifade edebilme sanatıdır.

Başka bir deyişle edebiyat yani yazın sanatı, his, fikir ve düşlerin heyecan, hayranlık ve estetik haz ortaya çıkaracak biçimde dile getirilmesidir. Güzel sanatların en çok sevilen ve ilgi duyulan sanatı olan edebiyat, bir devrin, bir milletin duygularını, inançlarını, hayata bakışını, irfanını, bilgi düzeyini, algılamalarını, bir olguyu kavrayışını ve estetik zevk dünyasını gösteren ayna olarak düşünülebilir.

Türklerin islamiyeti kabul etmesiyle birlikte **din ile edebiyat ilişkisi** daha zengin bir mahiyet kazanmıştır. Dolayısıyla Türkler, islamiyeti kabul etmesiyle birlikte doğal bir kültür farklılaşması geçirmiş, yeni bir estetik zevk anlayış ve bakış açısıyla değiştiklerini fark etmişlerdir. İşte bu bakış açısı ve estetik anlayışı, hayata bakışlarında, felsefi görüşlerinde, var oluş algılamasında, yaşam ve varlık tasarımında kendini ortaya koymuştur. Tüm bu değişimler, dildeki yeni sözcüklerle birlikte yeni edebî yapıtların edebiyat dünyasına girmesini sağlamıştır.

Bu yapıtlarda, edebiyat ile tarih arasında nasıl bir ilişki olduğu ve edebiyatın din ile ilişkisi üzerinde durulmuştur. Edebî metinlerin değerlendirilebilmesi için metnin tarihteki yerine bakmak ve ona göre metni değerlendirmek gerekmektedir. **“Edebiyat Din İlişkisi”** bir edebiyatçının dinî değerlere verdiği önemden, İslam’ın edebî metinlere nasıl yansıdığından ortaya çıkmaktadır.